N°. 239. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Vrijdag 7 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (5 October) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 100; O. Metall. 101¾; Sp. Ardoin 23½, ⅝; Pass. 9⅝; Nap. rent. 90½; B. Thvshère 25; Sch. 92; Rom. L. 100; Id. te Antw. 96⅞; Bro. 23½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅛ pCt. verlies k. z.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den October.

De Moniteur meldt dat de koningelijke familie, die thans te Versailles plaats heeft, Zonda aan bezigtigen en daar de nationale garde onder de wapenen vindende, dezelve heeft in oogenschouw genomen en met de grootste toejuiching ontvangen werd.

— Al de dagbladen der hoofdstad deelen heden eene nota mede, door den franschen gezant in Zwitserland, den hertog van Montebello, aan het Zwitsersch eedgenootschap den 27sten ll. ingediend, in antwoord op de nota van het eedgenootschap van den 29 Augustus ll. In dit zeer uitvoerig stuk wordt opgehaald, hoezeer Zwitserland voornamelijk in de beide laatst verloopen jaren het tooneel geweest is van de woelingen van vreemde vlugtelingen, welke tot allerlei klagten van de zijde der aangrenzende mogendheden hadden aanleiding gegeven. Frankrijk, hoezeer minder regtstreeks in de zaken betrokken, had, getrouw aan zijne aloude gevoelens, de gelegenheid te baat genomen, om in 't algemeen belang en ten beste van Zwitserland tusschen beide te komen; het beval overal matiging aan, en zocht te verhoeden dat noch door verbittering noch door geweld eene reeds teedere kwestie meer verwikkeld werd. Het eedgenootschap deed schoone beloften, die echter slechts onvolkomen gehouden werden, tot men de noodzakelijkheid inzag van meer afdoende maatregelen, waartoe het eedgenootschap de kantons uitnoodigde. Eene nota werd den 29sten Augustus aan het Fransch bestuur ingediend, waarin men hetzelve kennis gaf van de aangenomen maatregelen bij het dagblad-besluit van den 23sten Augustus, daarbij echter voegende een geheel vreemdsoortig antwoord op de goede raadgevingen, die het fransch gouvernement, op de mededeeling van het eedgenootschap zelf, hetzelve belangloos gegeven had. In dit antwoord werden de raadgevingen van Frankrijk met bitterheid beantwoord en deszelfs bedoelingen verkeerd uitgelegd, zoodat Frankrijk dit stuk als eene beleediging hetzelve aangedaan aanmerken moest. Eene ongehoorde daadzaak was dezen reeds krenkenden toestand nog komen verergeren: het komplot waarvan de zoogenaamde Conseil de aanlegger of het werktuig was, had een nieuw bewijs gegeven van de trouweloosheid der factien en de zwakheid van het bestuur. Men had den franschen gezant openlijk een valstrik gelegd, en het bestuur was zwak of verblind genoeg geweest, om zich medepligtig aan een aanslag te maken door de vijanden van alle gezag gesmeed. Een onderzoek was ingesteld, niet tegen de deelhebbers eener geduchte associatie, maar op daadzaken door hen verzonnen en verspreid. Het uitvoerend bestuur draagt dit ongehoord onderzoek over aan de bondsvergadering, die, bij eene commissie uit haren boezem, een rapport uitbrengt, waarbij het volkenregt schandelijk gehoond en verkracht wordt. Indien dergelijke handelingen niet onmiddellijk werden afgekeurd mogt men met reden vragen of het volkenregt nog bestond tusschen de beide natien; Frankrijk was dan aan zich zelven verschuldigd zijne hooge gevoeligheid over den aangedanen hoon kenbaar te maken en te verklaren dat het daarvoor eene spoedige genoegdoening verlangde. Tot dat die voldoening gegeven was, had de hertog van Montebello van zijn gouvernement in last om alle betrekking met Zwitserland af te breken. Frankrijk beriep zich op het verlichte en vrije Zwitserland, teruggekomen van deszelfs verdwaasdheden, en verwachtte van hetzelve eene spoedige voldoening; zoo deze echter onverhoopt niet plaats had zou Frankrijk alleen gehoor geven aan deszelfs gehoonde waardigheid en over de te nemen maatregelen voor het verkrijgen der voldoening zelf beslissen; zonder den algemeenen vrede in de waagschaal te stellen, zou het toonen nimmer eene beleediging ongestraft te laten.

Deze nota den 28sten ll. te Bern bekend geworden, moet daar den diepsten indruk hebben gemaakt, te meer daar de Fransche gezant reeds dadelijk geweigerd had eenige depeches te ontvangen van het Zwitsersch bewind, of passen te viseren. Men is zeer belangstellend te vernemen naar den weg dien het uitvoerend bewind thans inslaan zal; volgens sommigen zou het den landdag terstond bijeenroepen willen.

— De kolonel die over het hulpkorps dat te Pau verzameld was, bevel voerde, heeft bij eene dagorder de ontbinding van het korps aangekondigd; in deze dagorde merkt men, na een lofrede over den staat van het korps, de volgende zinsnede op: »Maar terwijl wij ons verzamelden ontwikkelden zich gewigtige gebeurtenissen in Spanje. Eene omwenteling brak daar los en veranderde den staat van zaken. De medewerking die het gouvernement nu twee maanden geleden onder omstandigheden van de tegenwoordige verschillende, nuttig en gepast oordeelde, gelooft het thans niet te kunnen goedkeuren; dien ten gevolge kan het hulpkorps niet langer blijven bestaan."

— De heer Sebastiani is nog niet naar Londen vertrokken; hij had deze dagen met den heer Pozzo di Borgo verscheiden conferentien, en het zeggen is nu, dat beide deze diplomaten binnen eenige dagen zich naar Londen zullen begeven.

— Het gouvernement schijnt zich bijzonder veel moeite te geven om de policie op een uitstekende wijze te organiseren; een aantal personen zijn nog bij dezelve in vaste betrekking worden aangesteld.

— Men heeft reeds gesproken van bewegingen van troepen naar den kant der Zwitsersche grenzen, in de rigting van Chambery; deze geruchten worden echter door de tijdingen van daar tegengesproken.

— De heer Cousin wordt van zijn togt naar Holland reeds tegen den 15den hier weder terug verwacht.

— Het gouvernement heeft heden de volgende telegrafische depeche uit Bayonne van den 1sten bekend gemaakt;

» Gomez is in de Sierra d'Alcaraz, tusschen Murcia en la Mancha teruggetrokken. De nieuwe expeditie door Sanz aangevoerd, die eerst naar Kastilien bestemd was, is naar Asturien teruggekeerd.

» Villareal heeft eene demonstratie gedaan in de vallei van Mena, om deszelfs intogt te beschermen. Twee bataillons hebben zich den 28sten te St. Sebastiaan naar Gijon ingescheept, om dien inval te keeren.

— Bijzondere berigten uit Madrid van den 24sten, verzekeren nader, dat de intrest der buitenlandsche schuld, ten bedrage van 112 millioen realen (28 millioen fr.), op den 1sten November te Londen, Parijs en Brussel zal worden uitbetaald. Waar de heer Mendizabal de daartoe vereischte fondsen gevonden had, wist men niet naauwkeurig aan te wijzen.

Van de grenzen wordt van den 25sten geschreven, dat de karlisten ook in Navarre, talrijk versterkte punten schenen aan te leggen; men was daarmede reeds te Elisondo en in de gemeente Urdach begonnen. — De Phare van Bayonne spreekt insgelijks van een aanval der karlisten den 27sten op de linie der Engelschen in de nabijheid van Irun gedaan, welke echter door deze was afgeslagen.

— Heden (3 October) waren genoteerd; 5 pCt. kont. 105,30; op tijd 105,35; 3 pCt. 78,35 kont.; 78,45 op tijd; Nap. renten 97; op tijd 79,30; Sp. Ardoin 25⅞; Differed. 11¼; Pass. 8½; Rom. L. 102.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den October.

Bij besluit van Zijne Majesteit van den 4den October 1836, N°. 93, zijn de onderstaande benoemingen en aanstellingen bij het wapen der artillerie gedaan:

Bij het 1ste bataillon veldartillerie: Tot kapitein, de 2de kapitein H. M. van Pabst, van den staf der artillerie; Tot tweeden kapitein, de 1ste luitenant J. J. A. van der Linden de Hartog, van het bataillon; Tot eerste luitenants: de 2de luitenants C. C. Kock, G. W. F. van Lijnden, C. L. F. Roos, T. A. F. Delprat, J. A. Ploem en N. J. Muijsken, allen van het bataillon; met bepaling dat zij, tot nadere beschikking, slechts het traktement van 2den luitenant zullen blijven genieten.

Bij het korps rijdende artillerie: Tot tweeden kapitein de 1ste luitenant E. van Löbensels, van het korps, met behoud zijner tegenwoordige betrekking van adjudant bij den Directeur-generaal van Oorlog, ad interim; Tot eerste luitenants: de 2de luitenants A. F. M. d'Hamecourt, J. W. G. Pels Rijcken en F. C. A. van Tuijll van Serooskerken, allen van het korps, zullende zij tot nadere beschikking slechts het traotement van 2den luitenant genieten; Tot 2den luitenant, de sergeant titulair G. A. C. H. von Goedecke, van het 1ste bataillon veld-artillerie:

Bij de divisie Pontonniers. Tot tweeden kapitein, de 1ste luitenant C. König, van het 3de bataillon artillerie nationale militie.

Bij de artillerie garnizoens-kompagnie. Tot luitenant-kolonel, kommandant van dezelve, onder het genot van het traktement aan dat kommandement verbonden, de majoor G. J. van Slingelandt, van het 4de bataillon artillerie nationale militie.

Bij het bataillon vrijwillige artilleristen. Tot luitenant-kolonel, de majoor J. Brouerius van Nidek, van het bataillon, met bepaling dat hij à la suite van hetzelve zal worden gevoerd, en voorloopig belast zal blijven, met het bevel over de artillerie in de vesting Gorinchem; Tot majoor, de kapitein F. A. Teijler van Hall, almede van het bataillon; zullende hij voorloopig vervangen den tegenwoordigen kommandant der artillerie in de vesting Grave; Tot kapiteins: de 2de kapiteins J. van Heel, H. J. de Jong en S. van Riemsdijk, de eerste en laatstgenoemde van het bataillon artillerie schutterij en de tweede van de divisie pontonniers; Tot tweeden kapitein, de 1ste A. P. Carié, van het 3de bataillon veld-artillerie; Tot eersten luitenant, de 2de luitenant W. G. Wittewaal van Stoetwegen, van het bataillon vrijwillige artilleristen; Tot tweede luitenants: de sergeanten titulair W. A. J. van Krippendorff en N. A. Boom, respectivelijk van het 3de bataillon veld-artillerie en van het bataillon vrijwillige artilleristen.

Bij het 3de bataillon artillerie nationale militie. Tot kapitein, de 2de kapitein J. Wessels, van het bataillon vrijwillige artilleristen; Tot

eerste luitenants: de 2de luitenants J. J. Stieltjes en J. V. A. Sassen, beide van het 3de bataillon artillerie nationale militie; Tot 2den luitenant, de sergeant titulair L. J. R. Sesseler, almede van laatstgemeld bataillon.

Bij het 4de bataillon artillerie nationale militie. Tot majoor, de kapitein T. de Groot, van het bataillon vrijwillige artilleristen; Tot kapitein, de 2de kapitein J. E. Frantzen, van het 3de bataillon artillerie nationale militie; Tot eersten luitenant, de 2de luitenant K. A. Ernst, van het bataillon vrijwillige artilleristen; Tot tweede luitenants: de sergeant titulair W. L. Brocx en de kadet-sergeant S. Bos, de eerstgenoemde van het bataillon vrijwillige artilleristen en de laatstgemelde van het 3de bataillon artillerie nationale militie.

Bij het 6de bataillon artillerie nationale militie. Tot 2den luitenant de sergeant R. Meijkamp, van het 3de bataillon artillerie nationale militie.

Bij het bataillon artillerie schutterij. Tot tweeden kapitein, de 1ste luitenant-adjudant, A. T. Burgers, van het 1ste bataillon veld-artillerie; Tot eersten luitenant, de 2de luitenant A. W. Mosselman van het bataillon vrijwillige artilleristen.

Bij het bataillon artillerie transporttrein. Tot majoor en kommandant van hetzelve, de kapitein J. F. van Nieuwkuijk, van het 1ste bataillon veld-artillerie.

Bij den staf der artillerie. Tot kolonel directeur der derde artillerie-directie, de luitenant kolonel waarnemend directeur van gemelde directie F. H. de Ranitz, thans à la suite van het 3de bataillon artillerie nationale militie. Tot kolonel, de luitenant-kolonel W. A. Bake van den staf der artillerie, onder het genot van zijn tegenwoordig tractement en met bepaling dat hij ter beschikking zal blijven van het departement van Oorlog. Tot kolonel, zonder bezwaar van 's Rijks schatkist, de luitenant-kolonel L. H. Du Bois, met bepaling dat hij in het genot zal blijven van zijn tegenwoordig non-activiteits-traktement; Tot kolonel, de luitenant-kolonel H. J. Tengbergen, van den staf der artillerie; wordende aan denzelven tevens het traktement van nonactiviteit aan zijnen nieuwen rang verbonden toegekend; Tot luitenant-kolonel, de majoor D. de Boer, van den staf der artillerie en onder-directeur van 's Rijks-gieterij van metalen geschut om voortdurend die betrekking te blijven vervullen; Tot inspecteur der draagbare wapenen, de kapitein A. F. Brade, van het 3de bataillon veld-artillerie; Tot tweeden kapitein en plaatselijken artillerie-kommandant van de 2de klasse te Geertruidenberg, de 1ste luitenant J. H. F. Brucher, van het korps rijdende artillerie; Tot magazijnmeester der artillerie van de 2de klasse met rang van 1sten luitenant te Vlissingen, de magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse met rang van 2den luitenant te Willemstad, W. C. Gerlach; Tot magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse met rang van 2den luitenant te Hellevoetsluis, de conducteur der artillerie van de 1ste klasse bij de stapel- en constructie-magazijnen te Delft, J. Knijpers; Tot magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse met rang van 2den luitenant te Willemstad, J. N. de Roo, thans conducteur der artillerie van de 1ste klasse bij de stapel- en constructie-magazijnen te Delft. In activiteit is hersteld en wel bij het bataillon vrijwillige artilleristen, de 1ste luitenant W. J. Creutz Lechleitner, thans het traktement van non-activiteit genietende.

De heer *Bund*, gewezen gouverneur-generaal *ad interim* van Neêrlands-Indie, is door Z. M. den koning benoemd tot staatsraad in buitengewone dienst en tevens in betrekking gesteld bij het ministerie van kolonien, als adviseur voor de koloniale zaken.

— De heer *van Griensven* is door Z. M. gedurende de drie laatste maanden van dit jaar benoemd tot president van de algemeene rekenkamer.

— De heer Dr. *A. H. van der Boon Mesch,* dezer dagen door Z. M. benoemd tot gewoon hoogleeraar bij de faculteit van wis- en natuurkundige wetenschappen aan de hooge school te Leiden, heeft daarbij zijne betrekking behouden als adviseur in zaken van toegepaste scheikunde.

— Zoo men verzekert; zullen op den 20sten October aanstaande, de manschappen van de ligting van 1831, naar de depôts der korpsen vertrekken, om af te rekenen en daarna met onbepaald verlof te worden gezonden. De manschappen van de ligting van 1827 zullen alsdan gepasporteerd worden.

— Van regeringswege is ten behoeve van den hollandschen schouwburg te Amsterdam weder eene subsidie verleend van vijftien duizend gulden, tot voorziening in het bestrijden der kosten van administratie over het afgeloopen speelsaizoen.

— Op den 3den dezer is te Leiden op eene gepaste wijze godsdienstig herdacht de verjaardag van het ontzet der stad van het beleg der Spanjaarden in den jare 1574.

— Uit Nijmegen schrijft men van den 4den dezer het volgende:
» Gedurende den storm, die gisteren in den namiddag woedde, is te Thiel, een kolenschip, aan den wal liggende, waarin men met overmeten bezig was, door het breken van de touwen, van den wal los gerukt en, in het felle van den stroom gekomen, door den zwaren golfslag, waardoor hetzelve vol water geraakte, gezonken. De schipper en deszelfs knecht, die in den mast geklommen waren, zijn gered, doch een stuurman, met name *Baerakker*, alhier woonachtig, die ter hulp was toegesneld, is daarbij omgekomen. Bij het zinken van het schip was ook hij in den achtermast gevlugt, doch deze brekende, stortte hij in den stroom, en waren alle aangewende pogingen om hem te redden, vruchteloos. De vrouw en kinderen waren gelukkig aan den wal, en dus buiten gevaar.»

— Uit Goedereede meldt men, dat zich aldaar eenige Engelschen bevinden, van welke er één gedurig proeven neemt met zich op den bodem der zee te laten zakken ter plaatse, waar vroeger schepen gezonken zijn, met oogmerk om den buit des oceaans op te sporen en weder te rooven. Deze kunstreis geschiedt op de volgende wijze: De onversaagde Plate is met de beenen tot onder de armen in een kleed van gom-elastiek gebonden, en heeft op het hoofd een ijzeren helm, waaraan eene lange slang als die eener brandspuit is gehecht, welke helm met ijzeren gewigten is beladen om te kunnen nederdalen. Hij daalt daarop met eene ijzeren koevoet gewapend in de diepte langs een touwladder, vastgemaakt aan eene schuit, waarin eene luchtpomp is, ten einde door middel der slang lucht in den ijzeren helm te brengen.

— De Antwerpsche bladen melden dat de hollandsche en belgische commissarissen voor de digting van den polder van Lillo, op den 2den dezer weder eene bijeenkomst hebben gehouden, in eene schuur nabij Stabroeck.

— De brusselsche bladen deelen het volgende stuk mede, als een woordelijke vertaling van een besluit, op den 18den Augustus ll. met eenparige stemmen door de bondsvergadering genomen waarvan de hoofdinhoud reeds vroeger werd vermeld. Daarbij wordt bepaald:

» 1. Aan Z. M. den Koning der Nederlanden, Groothertog van Luxemburg, door zijnen gezant bij de bondsvergadering te doen weten, dat de duitsche bondsvergadering hare toestemming tot den afstand van Luxemburg, zonder schadeloosstelling van grondgebied niet kan geven, maar dat, in aanmerking nemende de door de Agnaten van het Huis van Nassau gedane verklaring, genoemde bondsvergadering genegen is toe te stemmen in den afstand van het gedeelte van Luxemburg, aangeduid bij art. 2 der *akte van scheiding* van 15 October 1831, tegen de territoriale uitwisseling, aangewezen bij art. 4 dier akte, onder voorwaarde dat aan de belgische regering de verpligting opgelegd worde, geene vestingwerken in het haar af te stane gedeelte van het Groothertogdom op te rigten en vooral nimmer de stad Arlon te versterken.

» 2. De bepaling en vaststelling der territoriale schadeloosstelling, aan den Bond in het Luxemburgsche toe te staan, zal het onderwerp uitmaken eener bijzondere onderhandeling tusschen de Bondsvergadering en Zijne Nederlandsche Majesteit, overeenkomstig art. 5 der akte van scheiding; echter volgens dit beginsel: dat dit grondgebied, dat geheel op dezelfde wijze als het afgestane gedeelte van Luxemburg, met het gebied der bondsvergadering zal worden vereenigd, zooveel mogelijk gekozen worde in het belang van den Bond, ten opzigte der gelegenheid en de verdedigings-linie, wanneer zelfs ook ten aanzien van uitgestrektheid en bevolking die schadeloosstelling niet volledig mogt zijn.»

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den [illegible] October.

Berigten uit Bazel van den [illegible] bevestigen, dat het Fransch gezantschap de depeches van de Zwitsersche regering geweigerd heeft aan te nemen en ongeopend terug gezonden; ook de uitbetaling der Fransche pensioenen zou geschorst zijn, en naar men dacht zouden nog andere dwangmaatregelen worden in 't werk gesteld. De landdag is door het voorzittend kanton tegen den 17den october bijeengeroepen. Daar intusschen de vorige landdag niet verdaagd maar ontbonden is geworden, zoo zullen, naar een der zwitsersche bladen meldt, ook de gezamenlijke groote raden der kantons moeten bijeenkomen, tot het verkiezen van nieuwe afgevaardigden op den landdag.

— De *Dorfzeitung* behelst over de jongste Zwitsersche aangelegenheden het volgend schertsend artikel: Thans is men er achter gekomen, dat Zwitserland, in stilte [illegible] van jonge [illegible] gezegend geworden, [illegible] eigenkeurige berigten, [illegible]: een jong Europa, een jong Polen, een jong Italie, een jong Frankrijk, een jong Duitschland en een jong Zwitserland, die zich tot heden te zamen heimelijk bij de arme moeder ophielden. Het moederlijke Zwitserland, dat van zijne zes kinderen tegenwoordig veel verdriet heeft, heeft thans, daar de zaak ter spraak komt, als gemeenschappelijken vader den europeschen tijdgeest opgegeven, die billijkerwijs zelf voor zijne spruiten behoort te zorgen, en het Zwitserland niet kwalijk nemen kan, dat zij dezelve uit moederlijke zwakheid tot heden toe opgekweekt heeft. Het is intusschen veel verder gegaan, en heeft besloten de gezamenlijke kinderen weg te jagen en ze den opgegeven vader toe te zenden, die hen echter ook niet voor echt erkennen wil, maar naar Amerika wil stuten.

— Van de italiaansche grenzen schrijft men, dat onder de troe-

pen in het Lombardisch-Venetiaansch Koningrijk, welke, in weêrwil der daarin gebragte vermindering, nog zeer sterk in getal zijn, veel beweging werd opgemerkt, hetwelk werd toegeschreven aan de voorzorg der Regeringen om, in geval de gebeurtenissen in het Schiereiland onverhoopt nadeeligen invloed op den geest van de bewoners der Italiaansche Staten mogten uitoefenen, dadelijk alle oproerige bewegingen in de beginselen te kunnen versmoren.

— Uit Weenen schrijft men dat de van Londen naar hun vaderland terugkeerende Persische Prinsen aldaar zijn aangekomen.

Te Weenen verzekerde men, dat de te Madrid, na het vertrek van daar van den Oostenrijkschen gezant, achtergebleven zaakgelastigde, ten gevolge der jongste gebeurtenissen in Spanje, bevel gekregen heeft dat land insgelijks te verlaten en zich voorloopig in eene der Pyreneesche badplaatsen, Barèges of Bagnères, op te houden.

— Te Rome is den 14den ll. den oudsten der kardinalen, *Luigi Bottiglia*, in 84jarigen leeftijd overleden.

— Onder het opschrift: »Tegenwoordige organisatie van de landmagt des koningrijks der Beide Siciliën", behelst de *Echo* van Milaan een artikel waaruit het volgende is getrokken: Het effectief der landmagt is thans bij het oorlogsdepartement bepaald, in vredestijd op 60,000 en in tijd van oorlog op 80,000 man; de bevolking op 8,400,000 zielen geschat, geeft zulks in vredestijd 1 dienstpligtigen op 140 inwoners. De diensttijd duurt 10 jaren, waarvan 5 voor actieven dienst, vijf voor de reserve. In vredestijd telt de infanterie per kompagnie 4 officieren en 100 man; 6 kompagnien maken een bataillon uit, twee bataillons een regiment; in oorlogstijd is elke kompagnie 150 man sterk, maken 7 kompagnien een bataillon, en drie bataillons een regiment uit. De infanterie bestaat tegenwoordig uit drie garde- en twaalf linie-regimenten, zes jagerbataillons; voorts 4 regimenten Zwitsers, van twee bataillons ieder, te zamen sterk 6,043 man. De geheele infanterie rekent men sterk 29,700 man. De kavallerie bestaat thans uit zeven regimenten, ieder van vier eskadrons, te zamen 4,463 man en 3,612 paarden; in oorlogstijd uit acht regimenten van vijf eskadrons, te zamen 7,864 man en 6,344 paarden; de artillerie bestaat uit twee regimenten te voet, eene kompagnie rijdende artillerie, eene Zwitsersche batterij, eene brigade arbeiders, een korps kustkanonniers, enz. Elk regiment is voor de helft bestemd voor de garnizoens- en voor de velddienst; in vredestijd heeft elke batterij 4, in oorlogstijd 8 stukken. Het [illegible] is in vredestijd zes, in oorlogstijd tien kompagnien sterk. Het korps der genie, verdeeld voor de garnizoensdienst, de topographie en in het veld, telt een pionier- en [illegible] sappeurs-bataillon, in vredestijd sterk 30 officieren en 714 manschappen, in tijd van oorlog 54 officieren en 1,056 manschappen. De gendarmerie bestaat uit 7,859 man en 850 paarden. Voorts heeft men er nog een veteranen-regiment van drie bataillons. Het getal der luitenant-generaals is bepaald op 6, der maréchaux-de-camp op 14, der brigadiers op 30. De infanterie maakt uit een vijfde deel der [illegible], de kavallerie een achtste deel, de artillerie een [illegible] deel, het geniewezen een [illegible] deel. Het leger heeft een [illegible] en een [illegible]. Voor onderhoud van het geheele leger is eene jaarlijksche som van 6,907,674 ducaten aangewezen.

UITWERKING VAN AFGEZONDERDE OPSLUITING.

De doeltreffendheid van deze wijze van straf heeft zich in Noord-Amerika langzamerhand ontwikkeld en wordt thans naar waarde geschat in die Staten der Unie, waar deze soort van gevangenisstraf lang genoeg is toegepast om hare kracht en invloed in het hervormen van alle soort van misdadigers naar eisch te kunnen beoordeelen. Men heeft in de Vereenigde Staten twee stelsels van gevangenistucht; het eene, dat meest algemeen wordt gevolgd, is dat hetwelk zijnen oorsprong had in den staat New-York, te Auburn; volgens hetzelve wordt ieder gevangene tegen den nacht in eene afzonderlijke cel opgesloten en gedurende den dag met de overige in de werkplaatsen der gevangenis vereenigd om te arbeiden; hierbij moet volmaakte stilte in acht genomen worden, vermits de minste inbreuk op deze verordening terstond met de strenge eenzame opsluiting wordt bestraft en het voedsel vermindering ondergaat, terwijl, indien zulks wierd vereischt, zweepslagen hieraan worden toegevoegd, door al hetgeen de meest weerbarstige gevangene wel ras tot gehoorzaamheid wordt gebragt. Het andere stelsel is dat van Pensijlvanie, hetwelk in Cherry Hill wordt opgevolgd, beide stelsels hebben ten grondslag hetgeen bij alle goede gevangenistucht onmisbaar vereischt wordt, te weten: volkomene afscheiding der gevangenen, ten minste gedurende den nacht, en volmaakte stilte ten allen tijde. Maar het is vooral in de gevangenis van Cherry Hill dat de volmaaktste eenzaamheid en volslagenste stilte wordt in acht genomen. Van het oogenblik dat de zware deuren dezer gevangenis achter den ongelukkigen gevangene worden gesloten, gevoelt hij zich door doodsche stilte omgeven; hij ziet niemand dan den cipier en nu en dan den gouverneur of geestelijke, ook kan hij door niemand dan de beambten van het gesticht gezien worden. In zijne cel ontvangt hij het te verrigten werk, waarvoor hij geschikt is, en hierdoor verhoedt men die krenking der verstandelijke vermogens, welke het gevolg zoude zijn van algeheele afzondering en stilte zonder arbeid. Onder de vele gevallen, die aan het Amerikaansche gouvernement zijn medegedeeld met opzigt tot de uitwerking van deze gevangenistucht op de veroordeelden, zullen wij eenige treffende voorbeelden opnoemen van de wonderdadige gevolgen van het in de Cherrij Hill gevangenis bestaande stelsel. Een der gevangenen, N°. 28 (bij naam worden zij niet genoemd) was een man van middelbare jaren, veroordeeld wegens moord, welke misdaad niet met den dood, maar met levenslange opsluiting wordt gestraft. Deze man volhardt in het betuigen van zijne onschuld aan de misdaad, waarvoor hij moet boeten, maar stemt toe dat hij zich overgaf aan het misbruik van sterken drank, dat hij een twistziek en ongodsdienstig mensch was; maar thans gevoelt hij dat hij geheel en al is veranderd; hij schept er een droefgeestig genoegen in, *alleen te zijn*, en zijne grootste droefheid ontstaat slechts uit eene blijvende begeerte om zijn gezin weder te zien, en zijne kinderen eene zedelijke en christelijke opvoeding te geven, waaraan hij voormaals nimmer had gedacht. Hij verklaarde stellig te gelooven dat het hem gegeven werk zoo onvermijdelijk noodig was voor zijn bestaan, dat hij in dien eenzamen toestand zoude zijn gestorven, zoo hij deze bezigheid niet had; en dat hij, toen de beambten der gevangenis hem kwamen bezoeken, een zeker genoegen bij hunne tegenwoordigheid ondervond. N°. 36 gevraagd zijnde of men hem dwong te werken, antwoordde *neen*, maar voegde er bij: *het werk moet hier als eene groote weldaad worden beschouwd*. Op de vraag, welk hij het voornaamste voordeel van dit stelsel achtte, zeide hij: »Hier is de gevangene geheel onbekend aan al zijne medegevangenen; ook kan hij geen hunner kennen; dat ik thans gevangen ben spruit daaruit voort dat ik uit eenen anderen kerker ontslagen zijnde door eenen medegevangenen tot diefstal werd aangezet." N°. 41 is een jongman; hij bekent zijne schuld en zwom in tranen terwijl wij ons met hem onderhielden, vooral toen zijne familie werd genoemd. Gelukkiglijk, riep hij uit, kan niemand mij hier zien, en indien ik te eeniger tijd word ontslagen, hoop ik zonder schaamte in de maatschappij terug te keeren en niet uit goede gezelschappen geweerd te worden." Gevraagd zijnde of hij de eenzaamheid niet akelig vond, zeide hij: »Zeer zeker: dit is de vreesselijkste straf, welke men kan uitdenken." Hij betuigde grooten troost te vinden in godsdienstige verrigtingen, en met eenen geestelijken onderwijzer te redeneren was thans zijne meeste vreugde. Van hem verlangd zijnde te vernemen, of hij geloofde dat arbeid het harde der eenzaamheid lenigde, antwoordde hij: »Zonder arbeid zoude het onmogelijk wezen in eenen zoodanigen staat van afzondering te leven." Hij had ruim een jaar in deze gevangenis doorgebragt en geene de minste gemeenschap zelfs niet met zijne ouders gehad; ook was hij onbewust of zij nog in leven waren.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 6den October.*

TARWE. — Met goeden handel en prijshoudende: 129 ℔ bonte Pools. *f* 220 Entrep.; – 132 witte dito in cons. *f* 280; – 129, 130 jarige Vriess. *f* 195 aan de Zaan; – 130jarige Bovenlands. *f* 215; – 128 jarige Zeeuws. *f* 190; – 127, 128 puike dito *f* 200 bij partij; – 130 bonte Pools. *f* 225; – 129 Zeeuws. *f* 202.

ROGGE. — Ook goed prijshoudende: 120 ℔ Pruiss. *f* 150; – 123, 124 Rhijn *f* 159, 160. Voorts in Entrep.: 121 Pruiss. *f* 140; – 122 Munstersche *f* 138.

GARST. — Prijshoudende: N. Vlaamsche winter *f* 135.

HAVER. — Wat aangenamer: 88, 90, 91 ℔ Dikke *f* 98, 100, 102; – 76, 78 O. Voer *f* 80, 82; – 83 Zwarte dito *f* 85.

BOEKWEIT. — Zonder handel.

ZAADMARKT

KOOLZAAD. — met weinig handel: op 9 vat dadelijk 75½ £.

LIJNZAAD. — in een doen: 113 ℔ Koningsb. *f* 310.

RAAPOLIE. — in een doen met weinig handel: per 6/w. *f* 46¾; vliegend *f* 45½, 46; Nov. 46; Dec. 46¼, ½; Mei 44, 44¼.

LIJNOLIE. — per 6/w. *f* 41, 41¼; vliegend *f* 40 à 40½.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (5 *October*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. $53\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{11}{16}$; dito 5 pCt. 101, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; Kansbill. $22\frac{9}{16}$, $\frac{7}{16}$; Amort-Sijndicaat 4½ pCt. 96, $95\frac{7}{8}$; dito 3½ pCt. $77\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$; Handelm. 178, $178\frac{1}{2}$; Ardoins 85 ft, $24\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; Passieve $7\frac{7}{8}$.

Strekkende wijders tot narigt der gegadigden:

1°. Dat de voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben, van heden af, ter lezing en de monsters van de aan te besteden artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn, ter bezigtiging zullen liggen, in het Bureau van den ondergeteekende.

2°. Dat voor de artikelen, welke onder een en dezelfde letter, hier voren zijn aangewezen, bij elkander, in een afzonderlijk Billet, zal moeten worden ingeschreven, zullende op zoodanige inschrijving, waarbij dit niet in acht is genomen, geen regard worden geslagen.

3°. Dat de naam, voornamen en woonplaats van den Inschrijver, mitsgaders die van zijne Borgen, duidelijk zullen moeten worden geschreven.

4°. Dat de prijzen der inschrijvingen naauwkeurig in *schrijfletters* en in *guldens en cents* en *honderdste gedeelten van cents*, moeten worden uitgedrukt, en dat de Billetten, door de Inschrijvers zelven, onderteekend moeten zijn.

5. Dat de Billetten, behoorlijk op gezegeld papier geschreven, en verzegeld op het Bureau van de Ziekenzaal bezorgd, en gestoken moeten worden, in de daartoe bestemde gesloten Bus, uiterlijk des middags voor *twaalf ure* van den dag der Aanbesteding, na welk tijdstip geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen.

6°. Dat alle Billetten, welke niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, of op ongezegeld papier geschreven, almede die, welke eenige bijzondere voorwaarden bevatten, die niet bij het bestek van aanneming zijn vastgesteld, buiten aanmerking gehouden en verworpen zullen worden.

7°. Dat van den Wijn en het Bier door den Inschrijver te gelijker tijd, met het Billet van inschrijving, eene of meer, behoorlijk gecachetteerde, proeven zullen moeten worden bezorgd, van de soort en kwaliteit van Wijn of Bier, welke de gegadigde aanneemt, tegen de, bij het inschrijvings-billet op te geven prijzen, te leveren, en aan welke proeven zal moeten gehecht zijn, een afzonderlijk verzegeld Billet, waarin de naam en woonplaats van den Inschrijver zullen moeten vermeld staan.

8°. Dat de Inschrijvers en hunne Borgen van hunne gegoedheid tot het behoorlijk volbrengen der Leverantiën, bewijzen van het Plaatselijk Bestuur zullen moeten overleggen, hetwelk dan eerst zal behoeven te geschieden, wanneer het zal gebleken zijn, dat hun de Leverantie is toegewezen, en, in welk geval, zij verpligt zullen wezen, binnen 24 uren, nadat hun daarvan zal zijn kennis gegeven, die bewijzen aan de Administratie van voormeld Etablissement te bezorgen, daar, bij gebreke van dien, over de Leverantie nader zal worden beschikt.

Te BREDA, den 7. October 1836.

De Militaire Intendant, belast met het toezigt over voornoemde Ziekenzaal:

W. VAN WYCK.

AANBESTEDING DER LEVERANTIE VAN

LEVENSMIDDELEN,
BRAND- EN LICHTSTOFFEN,

TEN DIENSTE VAN HET MILITAIR HOSPITAAL TE

GORINCHEM.

Krachtens autorisatie van het Departement van Oorlog, en onder desselfs nadere goedkeuring, zal op den 15. dezer loopende maand, aan de minst inschrijvenden, ten behoeve van voormeld Etablissement, worden aanbesteed, de Leverantie, van:

a. Vleesch. *b.* Wit en Munitie Brood. *c.* Gort en Rijst. *d.* Zout, Boter, Kaarsen, groene Zeep,	bij het Ned. Pond.
Bier-Azijn en Patent-Olie. *e.* Roode Wijn. *f.* Bier.	bij de Ned. Kan.

g. Steenkolen bij de 1000 Ned. Ponden.

h. Turf bij de 100 stuks.

Alles voor den tijd van twaalf maanden, in te gaan met 1 Januarij aanstaande, en eindigende met den laatsten December daaraanvolgende.

i. Aardappelen en Wortelen, waarvan de leverantie een aanvang zal nemen met den 1 November van het loopend jaar, en eindigen zal, die der Aardappelen met den 15. Julij en die der Wortelen met den laatsten Mei des volgenden jaars; zullende voor de leverantie dezer beide artikelen, moeten worden ingeschreven bij het Ned. Mud, en daarbij tevens vermeld het gewigt dezer maat, van ieder artikel.

Strekkende wijders tot narigt der gegadigden:

1°. Dat de voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben, van heden af, des morgens van 10 tot 1 ure ter lezing en de monsters van de aan te besteden artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn, ter bezigtiging zullen liggen in het Bureau van den ondergeteekende.

2°. Dat, voor de artikelen, welke onder een en dezelfde letter hiervoren zijn aangewezen, bij elkander in een afzonderlijk Billet zal moeten worden ingeschreven, zullende op zoodanige inschrijving waarbij dit niet is in acht genomen, geen regard worden geslagen.

3°. Dat de naam, voornamen en woonplaats van den inschrijver, mitsgaders van zijne borgen, duidelijk zullen moeten worden geschreven.

4°. Dat de prijzen der inschrijvingen naauwkeurig in *Schrijfletters* in *Guldens en Cents* en *honderdste gedeelten van Cents* moeten worden uitgedrukt, en dat de Billetten, door de inschrijvers zelve, onderteekend moeten zijn.

5°. Dat de Billetten behoorlijk op gezegeld papier geschreven, en verzegeld, op het Bureau van het Hospitaal, bezorgd, en gestoken zullen moeten worden, in de daartoe bestemde gesloten Bus, uiterlijk des voormiddags voor twaalf uren, van den dag der Aanbesteding, na welk tijdstip, geene inschrijvingen meer zullen worden aangenomen.

6°. Dat alle Billetten, welke almede niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, of op ongezegeld papier geschreven, almede die, welke eenige bijzondere voorwaarden bevatten, die niet bij het bestek van aanneming zijn vastgesteld, buiten aanmerking gehouden, en verworpen zullen worden.

7°. Dat van den Wijn en het Bier, door den inschrijver te gelijker tijd met het Billet van inschrijving, een of meer, behoorlijk gecachetteerde, proeven moeten worden bezorgd, van de soort en kwaliteit van Wijn en Bier welke de gegadigde aanneemt, tegen de, bij het Inschrijvings-Billet, op te geven prijzen te leveren, en aan welke proeven zal moeten gehecht worden, een afzonderlijk verzegeld Billet, waarin de naam en woonplaats van den inschrijver zal moeten gemeld staan.

8°. Dat de inschrijvers en hunne borgen van hunne gegoedheid, tot het behoorlijk volbrengen der leverantien, bewijzen van het Plaatselijk Bestuur zullen moeten overleggen, hetwelk echter dan eerst zal behoeven te geschieden, wanneer het zal gebleken zijn, dat hun de leverantie is toegewezen en, in welk geval, zij verpligt zullen wezen, binnen 24 uren, na dat hun daarvan zal zijn kennis gegeven, die bewijzen aan de administratie van voormeld etablissement te bezorgen, daar bij gebreke van dien, over de leverantie nader zal worden beschikt.

Te GORINCHEM, den 1 October 1836.

De fungerende Militaire Onder-Intendant, belast met het toezigt over de administratie van voornoemd Hospitaal:

VAN DER CAPELLEN.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers,